

Kwaliteitsrubriek criteriumgericht beoordelen

Om te komen tot de kwaliteitsrubriek criteriumgericht beoordelen is de onderzoeksdata geanalyseerd met gebruikmaking van het eerder genoemde assessorenprofiel, de WAKKER - methodiek en het gedragsobservatie-formulier. De interventies zijn geclassificeerd aan de verschillende gedragsindicatoren van het assessorenprofiel en in de kwaliteitsrubriek gezet. Dit maakt de expertiseontwikkeling van assessoren zichtbaar van ongetraind naar gecertificeerd (expert-assessor). Dit heeft geleid tot de kwaliteitsrubriek criteriumgericht beoordelen assessoren domein educatie.

Het doel van de kwaliteitsrubriek criteriumgericht beoordelen is dat iedere opleider in de rol van beoordelaar of (werkplek) begeleider op een transparante wijze en zo objectief mogelijk tot zijn beoordeling komt. Hij weet de juiste technieken en procedures op een eenduidige wijze toe te passen en de beoordeling te beargumenteren met verwijzing naar bewijsstukken en beroepshandelingen in relatie tot de beoordelingscriteria. Als dit op boven beschreven wijze gebeurt dan kan de student de genomen stappen volgen en ziet op welke manier de beoordelingscriteria door de beoordelaar worden toegepast. De student herkent dat er is recht gedaan en dat hij zo objectief mogelijk is beoordeeld. De student weet na de criteriumgerichte beoordeling waar hij staat (zijn actuele ontwikkelingsniveau) ten opzichte van de beoordelingscriteria (hbo- en competentieniveau) en heeft zicht gekregen op wat er nog ontwikkeld dient te worden voor een volgend niveau (hoofdfase bekwaam, leraar in opleiding (LIO)-/afstudeerbekwaam en startbekwaam).

De kwaliteitsrubriek kan tevens als ontwikkelingsgericht instrument gebruikt worden. Om deze ontwikkeling te structureren zijn reflectievragen toegevoegd en bewerkt die afkomstig zijn uit het profiel docent Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) van de HvA. De assessor scoort zich op de gedragsindicatoren van de rubriek en stelt zich aan de hand van de reflectievragen assessoren criteriumgericht beoordelen de vragen.

De kwaliteitsrubriek criteriumgericht beoordelen geeft het handelingsgedrag weer van de interventies die assessoren doorlopen van ongetraind, geschoold naar gecertificeerd. Zoals bij elke niveau indeling kunnen assessoren zich versneld door de kwaliteitsrubriek bewegen richting gecertificeerd. Ook hier gelden evc's en aanleg.

De gedragsindicatoren van het assessorenprofiel (EVC Centrum HvA) en de observaties uit het onderzoek zijn als beoordelingsstandaard toegepast in de kwaliteitsrubriek.

Kwaliteitsrubriek Criteriumgericht Beoordelen
Assessoren domein Educatie
(doorlopende leerlijn kwalitatief beoordelen)

Gedragingen Niveaus	Ongetraind	Getraind	Gecertificeerd
Gedragsindicatoren			
1. <i>Relatie opbouwen, Kennismaken</i>	<p>De assessor is vriendelijk, stelt zichzelf voor. Stelt de student op zijn gemak.</p> <p>Resultaat: De student voelt zich op zijn gemak.</p>	<p>Stelt de student op zijn gemak Heeft een uitnodigende houding. Is alert op de aanwezigheid van eventuele weerstanden, angst of onzekerheid en is in staat om die op empathische wijze te benoemen.</p> <p>Resultaat: De student voelt zich op zijn gemak en is in staat een open gesprek te voeren met de assessoren.</p>	<p>Stelt de student op zijn gemak Doorbreekt, neutraliseert eventuele weerstanden of irritaties in het gesprek.</p> <p>Resultaat: Student voelt zich op zijn gemak en is in staat een open gesprek te voeren met de assessoren en de vereiste informatie te verstrekken.</p>
2. <i>Gespreksstructuur</i>	<p>1) Opening De assessor is vriendelijk maar onvolledig over de procedure van het CGI en het beoordelende karakter daarvan. De inhoudelijke bevindingen van de assessor over het portfolio worden niet met de student gedeeld. De bewijzen die de student nog moet aandragen om aan de criteria te voldoen worden niet besproken. Niet alle onderdelen van opening worden benoemd (voorstellen, doel gesprek, uitleg procedure, agenda, rolverdeling assessoren, ruimte voor vragen student).</p> <p>Resultaat: De student weet niet wat er wordt verwacht, heeft als het ware te maken met een 'verborgen agenda' van de assessor.</p>	<p>1) Opening De assessor legt het doel van het gesprek uit en bespreekt de procedure, de taak- en rolverdeling van de assessoren. Er is ruimte voor vragen van de student. De inhoudelijke bevindingen van de assessor over het portfolio worden met de student gedeeld. De bewijzen die de student nog moet aandragen om aan de criteria te voldoen worden niet besproken.</p> <p>Resultaat: De student kent de procedure van het cgi maar heeft inhoudelijk onvoldoende informatie om te begrijpen waar de assessor naar op zoek is.</p>	<p>1) Opening Voorstellen, unfreezing/relaxation, doel gesprek uitleg procedure, agenda, rolverdeling assessoren, ruimte voor vragen student. De student/ student krijgt precies te horen wat de assessor nog te weten wil komen. Het "assessment-speelveld" is voor student en assessor transparant.</p> <p>Resultaat: De student kent de procedure van het cgi en weet exact waar de assessoren naar op zoek zijn.</p>

	<p>De focus tijdens het CGI ligt blijft onduidelijk.</p> <p>2) Midden De overgang van opening naar het vraaggedeelte (middengedeelte) van het CGI wordt niet duidelijk gemarkeerd. De assessor luistert vriendelijk en reageert op de student vanuit zijn eigen referentiekader. De assessor zit vaker in de begeleidende- dan in beoordelende rol. De assessor houdt niet de regie over het gesprek. De structuur lijkt eerder op een 'gewoon' gesprek waarin gesprekspartners beurtelings het initiatief nemen en volgen. Het gesprek blijft daardoor algemeen beschrijvend. De bewijzen</p> <p>die nodig zijn om tot beoordeling te komen, worden niet verzameld. Resultaat: De student komt niet tot reflectie over de aanpak van een beroepssituatie en de leeropbrengst daarvan.</p> <p>3) Eind De assessor heeft niet voldoende bewijzen kunnen verzamelen en beëindigt het gesprek met een subjectief getint oordeel.</p> <p>De vervolprocedure wordt niet of onvoldoende aangegeven.</p>	<p>Het gewenste niveau en de criteria worden te globaal en te algemeen getoetst. Student weet niet precies waar de assessor naar op zoek is.</p> <p>2) Midden De assessor houdt zich aan de structuur van het gesprek en geeft aan wanneer het vraaggedeelte start (middengedeelte) van het CGI. De assessor is bekend met de gesprekstechnieken zoals START en LSD en past deze technieken geheel of gedeeltelijk toe om een indruk te krijgen van het de competentie- en hbo niveau van de student..</p> <p>Resultaat: De assessor gebruikt START en LSD technisch gezien wel maar focust nog niet of niet voldoende op verdieping en reflectie. De student krijgt onvoldoende informatie over zijn kunnen en de assessor heeft onvoldoende informatie om te beoordelen.</p> <p>3) Eind De assessor ontdekt vaak pas aan het eind welke informatie nog ontbreekt om tot een onderbouwd oordeel te komen. Het oordeel kan daardoor nog steeds gevoelsmatig en subjectief op de student overkomen. De assessor geeft de</p>	<p>2) Midden Verzamelt de vereiste informatie m.b.t. de te beoordelen competenties. Benoemt telkens het onderwerp van gesprek, vraagt door en rondt af door concluderend samen te vatten.</p> <p>Resultaat: De assessor heeft de technieken geïnternaliseerd en gebruikt het vloeiend.</p> <p>De regie en focus op wat men te weten wil komen is goed, waardoor er verdieping en reflectie ter plekke plaatsvindt.</p> <p>3) Eind Beëindigt het gesprek met onderbouwd oordeel, geeft termijn aan waarbinnen student rapportage ontvangt en - indien van toepassing - procedure van bezwaar aan.</p>
--	---	--	--

	<p>Resultaat: De student is wel of niet tevreden over de uitslag en gaat eventueel zelf op zoek naar manieren om bezwaar aan te tekenen.</p>	<p>termijn aan waarbinnen de student de rapportage ontvangt en - indien van toepassing - hoe de student bezwaar kan aantekenen.. De vervolprocedure wordt aangegeven.</p> <p>Resultaat: Zowel student als assessoren kennen de procedure van het CGI. Student kan het oordeel van de assessor als subjectief ervaren.</p>	<p>Resultaat: Zowel student als assessoren weten op elk moment 'waar' ze zich bevinden in het gesprek en welk onderwerp aan de orde is. De student reflecteert over de aanpak van een beroepssituatie en de leeropbrengst daarvan. Het is voor de student duidelijk welk niveau en welke criteria getoetst worden.</p>
	Ongetraind	Getraind	Gecertificeerd
<p>3. <i>Gesprekstechniek (START, turbo, LSD, metacommuniceren, etc.)</i></p>	<p>De assessor is onbekend of onbewust bekwaam in het hanteren van gesprekstechnieken zoals START, LSD die hij nodig heeft om de ontbrekende bewijzen op tafel te krijgen De S van Situatie komt soms aan bod, soms ook de A van Aanpak. Metacommunicatie wordt niet bewust ingezet als middel om tot beoordeling/verdieping te komen. Hetzelfde geldt voor Turbovragen.</p> <p>Resultaat: Student weet niet of hij op de goede weg is. Er komt geen reflectie op gang over het leerproces en er komt geen samenvatting als bewijs voor de beoordeling van de competentie.</p>	<p>De assessor luistert actief, vraagt door en vat samen (LSD). De assessor probeert d.m.v. vragen, samenvattingen of onderbrekingen de regie in het gesprek te houden. De assessor is bekend met methodieken als START en Turbo en past die regelmatig toe om door te vragen op het handelingsrepertoire van de student in een concrete beroepssituatie. De assessor oefent met de rol van examiner/beoordelaar maar valt nog vaak terug in de meer volgzame rol van begeleider. Nog niet alle elementen van START komen systematisch en consequent aan bod. Met name naar de R van Reflectie en/of Resultaat en naar de T van Transfer worden overgeslagen.</p> <p>Resultaat: De student krijgt veel ruimte voor uitweidingen. De assessor onderbreekt de student zelden of niet en de tijd wordt voor een groot deel gevuld met het bespreken van zaken die</p>	<p>Luistert actief Hanteert geëigende gesprekstechnieken zoals START om door te vragen naar concreet gedrag en naar denk- en beslisprocessen. Verkent de reikwijdte van competenties (transfer) Houdt regie in het gesprek (Luisteren-Samenvatten-Doorvragen) Past, indien nodig, de techniek van metacommuniceren toe op niveau van relatie en inhoud. Sluit aan bij student voor wat betreft taalgebruik en niveau van communiceren.</p> <p>Resultaat: Een gesprek met diepgang: de vereiste informatie voor competentiebeoordeling komt op tafel.</p>

		<p>al in het portfolio stonden of die irrelevant zijn voor de beoordeling.</p> <p>De student weet onvoldoende over zijn beheersingsniveau en over de kennis of vaardigheden, attitudes die bij het competentieniveau horen en die nog ontbreken.</p>	
<p>4. <i>Relatie bewijsstukken, beroepshandelingen en beoordelingscriteria</i></p>	<p>De assessor is onbekend met de VRAAK criteria voor de beoordeling van de bewijzen. (authenticiteit, relevantie, actualiteit, variatie en kwantiteit).</p> <p>De assessor is onbekend met de beoordelingsdriehoek (portfolio/bewijzen – beroepshandelingen – criteria).</p> <p>Resultaat: Competentiebeoordeling is subjectief.</p>	<p>De assessor is bekend met de VRAAK criteria (authenticiteit, relevantie, actualiteit, variatie en kwantiteit) om bewijzen mee te beoordelen.</p> <p>De assessor is bekend met de beoordelingsdriehoek waarin bewijzen, beroepshandelingen en beoordelingscriteria structureel met elkaar verbonden worden.</p> <p>Resultaat: De assessor hanteert VRAAK en de beoordelingsdriehoek als instrumenten om de bewijzen van de student op bruikbaarheid te toetsen.</p>	<p>Beoordeelt bewijzen op authenticiteit, relevantie, actualiteit, variatie en kwantiteit.</p> <p>Hanteert de beoordelingsdriehoek waarin bewijzen, beroepshandelingen en beoordelingscriteria structureel met elkaar verbonden worden.</p> <p>Herkent (niet in het portfolio) genoemde bewijzen als bruikbaar bewijs.</p> <p>Relateert bewijzen aan de juiste competenties</p> <p>Legt indien nodig, verbanden tussen competenties</p> <p>Resultaat: de vereiste informatie voor onderbouwde competentiebeoordeling komt op tafel.</p>
	Ongetraind	Getraind	Gecertificeerd
<p>5. <i>Beoordelingstechniek</i></p>	<p>Omdat de assessor onbekend is met de beoordelingsinstrumenten is het niet mogelijk om tot een transparante beoordeling te komen.</p> <p>Resultaat:</p>	<p>De assessor benoemt het handelen van de student in termen van de competentie-indicatoren van de matrix of Kijkwijzer(PABO).</p> <p>De assessor beoordeelt in 3 stappen: observeren, registreren en beoordelen.</p> <p>De assessor onderbouwt de beoordeling met voorbeelden uit het portfolio, praktijkopdracht en cgi.</p>	<p>Past de geëigende beoordelingstechnieken gestructureerd toe en hanteert hierbij de beoordelingsdriehoek.</p> <p>Onderbouwt per competentie het oordeel met voorbeelden van competent gedrag uit portfolio, praktijkopdracht en gesprek gerelateerd aan de eoordelingsstandaard.</p> <p>Komt tot een oordeel en</p>

	<p>De beoordeling is subjectief en kan sterk afwijken van het oordeel van een volgende assessor.</p>	<p>De assessor komt tot een eindbeoordeling en stemt dit af met de co-assessor. De assessor informeert de student op toegankelijke wijze over het oordeel en onderbouwing.</p> <p>Resultaat: Eenduidige en transparante werkwijze van assessoren onderling.</p>	<p>stemt dit af met de co-assessor voor een intersubjectief oordeel. Bij verschil van mening over de beoordeling wordt met gebruik van feiten uit portfolio, praktijkopdracht en gesprek consensus bereikt. Informeert student op toegankelijke wijze over het oordeel en geeft onderbouwing.</p> <p>Resultaat: Eenduidige en transparante werkwijze waarop het oordeel tot stand komt met als eindresultaat een intersubjectief oordeel op de beoordelingsstandaard.</p>
6. Feedback geven	<p>De assessor in de rol van begeleider/coach kent de feedbackregels en kan die goed toepassen.</p> <p>Resultaat: De student heeft feedback ontvangen en het is in grote lijnen duidelijk welke competenties en bijbehorend hbo-niveau zijn aangetoond, welke niet of gedeeltelijk. Hoe het oordeel tot stand is gekomen is niet transparant waardoor gemakkelijk discussie ontstaat over het oordeel.</p>	<p>De assessor kent de feedbackregels en kan die goed toepassen.</p> <p>Geeft feedback op maat gekoppeld aan concrete voorbeelden uit het portfolio of CGI..</p> <p>Resultaat: De studentt heeft feedback ontvangen en het is duidelijk welke competenties en bijbehorend hbo-niveau zijn aangetoond, welke niet of gedeeltelijk.</p>	<p>Past het model en de regels van feedback geven toe.</p> <p>Resultaat: Student heeft feedback ontvangen en het is duidelijk welke competenties en bijbehorend hbo-niveau zijn aangetoond, welke niet of gedeeltelijk. Tevens is (indien nodig) helder gemaakt waaraan hij nog moet werken om het vereiste niveau te behalen.</p>
	ongetraind	Getraind	Gecertificeerd
7. Vastleggen oordeel	<p>De assessor legt bevindingen vast, eventueel na afstemming met de co-assessor op het daarvoor bestemde rapportageformat. Dit gebeurt naar beste weten en volgens eigen inzicht van de assessor.</p>	<p>Legt bevindingen, na afstemming met de co-assessor, toegankelijk vast op het daarvoor bestemde rapportageformat. Beschrijft de wijze waarop het oordeel tot stand is gekomen.</p>	<p>Legt bevindingen, na afstemming met de co-assessor, toegankelijk vast op het daarvoor bestemde rapportageformat. Beschrijft de wijze waarop het oordeel tot stand is gekomen. Onderbouwt dit oordeel met bevindingen uit portfolio,</p>

	<p>De assessor is nog onbekend met de uniforme regels die voor rapportages gelden.</p> <p>Resultaat: De kwaliteit van de rapportage is afhankelijk van de kwaliteit van schriftelijke verslaglegging van de assessor.</p>	<p>Resultaat: In de rapportage is op toegankelijke wijze vastgelegd op welke manier het oordeel tot stand is gekomen. Het oordeel is onderbouwd met bevindingen uit portfolio, praktijkopdracht en gesprek en geeft een totaaloverzicht van de beoordeelde competenties en hbo-niveau.</p>	<p>praktijkopdracht en gesprek (toelichting op bewijs, gedrag, denk- en beslisprocessen, reflectie en transfer).</p> <p>Resultaat: In de rapportage is op toegankelijke wijze vastgelegd: het intersubjectieve oordeel is per competentie gerelateerd aan het hbo-niveau en de beoordelingsstandaard. Dit oordeel is onderbouwd met bevindingen uit portfolio, praktijkopdracht en gesprek en geeft een totaaloverzicht van de beoordeelde competenties en hbo-niveau.</p>
<p>8. <i>Omgaan met bezwaren (indien van toepassing)</i></p>	<p>De assessor hoort bezwaren aan.</p> <p>Resultaat: De student is teleurgesteld over de uitslag maar weet dat er bezwaar aangetekend kan worden bij de Examencommissie.</p>	<p>Assessor hoort bezwaren aan en verzamelt de verkregen informatie.</p> <p>Assessor geeft aan waar student de procedure van bezwaar kan vinden.</p> <p>Resultaat: Er is naar de student geluisterd en hij heeft de informatie verkregen waar hij de procedure van bezwaar kan vinden en welke stappen te nemen.</p>	<p>Assessor hoort bezwaren aan en doet dit studentgericht met gebruik van ADSIC. (Aanmoedigen, Doorvragen, Samenvatten, Informeren, Controleren).</p> <p>Resultaat: De student voelt zich gehoord in zijn bezwaar. Er is naar hem geluisterd en waar mogelijk informatie gegeven om onduidelijkheden, misverstanden weg te nemen. Hij weet waar hij de procedure van bezwaar kan vinden en welke stappen te nemen.</p>
	<p>ongetraind</p>	<p>Getraind</p>	<p>Gecertificeerd</p>

Kwaliteitsrubriek als ontwikkelingsgericht instrument

Om de kwaliteitsrubriek criteriumgericht beoordelen gestructureerd te gebruiken als eigen ontwikkelingsinstrument zijn reflectievragen¹ toegevoegd.

Ongetraind	Getraind	Gecertificeerd
Reflectievragen assessoren Criteriumgericht Beoordelen (ontleend aan profiel docent Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) – HvA)		
<ul style="list-style-type: none"> • Beheers ik de methodieken en vaardigheden om criteriumgericht te beoordelen? • Zorg ik voor voldoende veiligheid en eerlijkheid tijdens de beoordeling van de student? • Kijk ik mee hoe collega beoordelaars hun criteriumgericht beoordelen optimaliseren? • Sta ik open voor en zoek ik intercollegiale ondersteuning criteriumgericht beoordelen? • Onderzoek ik hoe ik de specifieke kennis en ervaring die ik meeneem kan benutten in mijn beoordelingen? 	<ul style="list-style-type: none"> • Voer ik de toetsvorm criteriumgericht beoordelen zoals afgesproken? • Gebruik ik de student als bron voor feedback bij het criteriumgericht beoordelen? • Bouw ik expertise op die bruikbaar is in mijn rol als beoordelaar? • Boor ik relevante toetsbronnen aan, die bruikbaar zijn voor mijn criteriumgericht beoordelen? • Zet ik eigen praktijkervaring, actuele kennis over het werkveld en contacten in het werkveld in bij het criteriumgericht beoordelen? • Wissel ik uit, zoek ik intercollegiale consultatie bij integratieve toetsvormen? • Ben ik me bewust van mijn eigen subjectiviteit? Lukt het me om zo open en doelgericht mogelijk criteriumgericht te beoordelen? 	<ul style="list-style-type: none"> • Voer ik in meerdere contexten toetsing vloeiend uit en stem ik de interventies af op omstandigheden? • Ben ik bezig met de vraag hoe studenten leren en zorg ik tijdens het criteriumgericht beoordelen voor een toetsomgeving waarbij studenten hun ontwikkeling tonen en verantwoorden? • Heb ik oog voor diversiteit (o.a. sekse, socialisatie, etniciteit, geaardheid en leeftijd) tijdens het criteriumgericht beoordelen? • Optimaliseer ik samen met collega's integratieve toetsvormen in aansluiting op beoogde leerresultaten, de beginsituatie van studenten en de actualiteit in de beroepspraktijk? • Investeer ik in eigen toetservaring, actuele kennis en contacten in het werkveld om deze zodanig in het onderwijs te integreren dat dit waarde toevoegt aan het beoordelen van studenten? • Verfijn ik de inzet van mijn toetsexpertise door te reflecteren op mijn ervaringen en gebruik te maken van inzichten uit assessorenbijeenkomsten en onderzoek? • Geef ikzelf vorm aan intercollegiale consultatie op het gebied van criteriumgericht beoordelen?

¹ Afkomstig en bewerkt uit het profiel docent Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) van de HvA.